

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I november 1982 nedsatte kulturministeriet udvalget om beskyttelse af kulturværdier i Danmark. Udvalget fik til opgave at rådgive ministeriet om, hvorvidt der bør gennemføres restriktioner imod udførsel af kulturværdier fra Danmark, og i givet fald at fremkomme med forslag til udformning af sådanne bestemmelser. I tilknytning hertil skulle udvalget endvidere overveje spørgsmålet om dansk ratifikation af UNESCO's konvention fra 1970 om forholdsregler imod ulovlig handel med kulturværdier.

I udvalgets kommissorium blev der henvist til, at Nordisk Råd i rekommandation nr. 14/1977 har anbefalet de nordiske regeringer dels at gennemføre lovgivning om beskyttelse af kulturværdier imod udførsel dels at stræbe imod en harmonisering af den nordiske lovgivning på dette område.

Udvalget blev sammensat af en række sagkyndige inden for museums- og kunstrådet, og som formand for udvalget udpegedes museumsinspektør Else-Marie Boyhus.

Udvalgsbetænkningen (Betænkning nr. 1040, 1985) forelå i juli 1985, og den blev sendt til bl.a. berørte institutioner, organisationer, foreninger samt til medlemmerne af Folketingets Kulturudvalg.

Kulturministeriet har kunnet tilslutte sig de hovedsynspunkter, som udvalget har givet udtryk for i betænkningen, og som er baggrunden for de af udvalget fremlagte forslag. Det foreliggende lovforslag er således udarbejdet på grundlag af betænkningens forslag.

Kulturministeriet er enig med udvalget i, at der er behov for at sikre den danske kulturarv, og at der derfor bør gennemføres en lovgivning, der begrænser adgangen til at udføre kulturværdier fra Danmark.

Ministeriet er endvidere enig i, at et land, der ønsker at sikre sin egen kulturelle arv, også bør medvirke til at hjælpe andre lande med beskyttelsen af deres kulturarv. Derfor bør man fra dansk side fortsat overveje spørgsmålet om ratifikation af

UNESCO-konventionen fra 1970 om forholdsregler imod ulovlig handel med kulturværdier. En sådan eventuel ratifikation bør dog – som foreslået i udvalgsbetænkningen – så vidt muligt ske sammen med de øvrige nordiske lande, idet der i denne sag – som i en række andre UNESCO-sager – bør tilstræbes en fælles nordisk holdning. Ministeriet vil derfor holde sig i fortsat tæt kontakt med de øvrige nordiske lande med henblik på en ratifikation af denne konvention.

Derimod har man måttet konstatere, at Nordisk Råds forslag om en harmonisering af beskyttelseslovgivningen for kulturværdier i de nordiske lande desværre ikke er gennemførlig på nuværende tidspunkt. Der er allerede gennemført beskyttelsesordninger i alle de nordiske lande med undtagelse af Danmark. Selv om der er visse fælles grundprincipper i disse ordninger, er beskyttelsesbestemmelserne dog så forskellige og afpasset efter de enkelte landes særlige forhold, at man ikke har anset det for muligt gennem forslaget til en dansk beskyttelsesordning at bidrage specielt til en harmonisering af reglerne i de nordiske lande. Det foreliggende forslag til en beskyttelseslov for danske kulturværdier er derfor udformet ud fra en vurdering af danske forhold og de særlige behov, der gør sig gældende i Danmark.

Det er ministeriets opfattelse, at der nu er behov for at indføre begrænsninger i adgangen til at udføre kulturværdier fra Danmark. Men det skal samtidig understreges, at dette behov er af beskeden størrelse. Den udførsel af kulturværdier fra Danmark, som finder sted i dag, er ikke ligefrem faretruende, men det må antages, at en fortsat ubegrænset udførselsadgang vil kunne føre til uoprettelige tab på lidt længere sigt.

Det må anses for naturligt og ønskeligt, at f.eks. kunstværker kan overføres fra et land til et andet, bl.a. som led i samarbejde mellem forskellige lande. Kunst er ikke som udgangspunkt et nationalt anliggende, og det må betragtes som en dansk samfundsinteresse, at dansk kunst kommer til udlandet, lige så vel som at udenlandsk kunst kommer til Danmark. En sådan udveksling bør kunne